

LESMAP: Kinderen spelen overal ter wereld.

**SPEELGOED
MUSEUM** MECHELEN
VZW

Nekkerspelstraat 21

2800 Mechelen

T 015 55 70 75

F 015 55 20 85

info@speelgoedmuseum.be

www.speelgoedmuseum.be

BTW: BE 0424 444 482

IBAN: BE92 3200 3763 1323

BIC: BBRUBEBB

Inhoudstafel:

Doelstellingen

Spelatelier: `Kinderen spelen overal ter wereld.

Eindtermen

- Muzische vorming
- Wereldoriëntatie
- Nederlands
- Sociale vaardigheden
- Leren leren
- Lichamelijke vorming

Uitgangspunten

- Randvoorwaarden
- Pedagogische informatie

Lesinhouden

Spel en speelgoed

- Spelen, wat is dat?
- Wat is dan speelgoed?
- Speelgoed is tijdloos
- Spelen is mondiaal

Rechten van het kind

- Wat zijn rechten?
- Verdrag inzake de rechten van het kind
- Kinderrechten
- 3 voorbeelden

Kinderen spelen overal ter wereld

- Ter informatie
- Het leven zoals het is ... in de verschillende werelddelen
- Levenssituaties
- Verschil en gelijkenissen in spel en speelgoed
- Kinderarbeid

Europa

Afrika

Amerika

Oceanië

Azië

Opdrachten

2 opdrachten spel en speelgoed

2 opdrachten rechten van het kind

Opdracht kinderen spelen overal ter wereld

Opdracht Europa

Opdracht Afrika

Opdracht Amerika

Opdracht Oceanië

Tips

Tips voor en na het bezoek

Bronnen

DOELSTELLINGEN

DOELSTELLINGEN

Spelatelier 'Kinderen spelen overal ter wereld'

Met een reiszak vol spelmateriaal en de wereldkaart in de hand kunnen leerlingen van de **3de graad lager onderwijs en de 1ste graad secundair onderwijs** de hele wereld rondreizen.

Tijdens een bezoek aan de afdeling 'Traditioneel speelgoed van overal' in het museum leren de kinderen niet alleen verschillende continenten beter kennen, ze maken ook kennis met de speel- en leefgewoonten van leeftijdsgenootjes uit verre landen. Ze ontdekken verschillen en gelijkenissen tussen de eigen cultuur en die van kinderen elders in de wereld.

De wereld verkennen houdt in dat je je kan inleven in de leefomstandigheden van kinderen uit Afrika, Azië, Amerika, Europa en Oceanië. Per werelddeel wordt in kleine groepjes een spel uitgetoetst waardoor men een beter beeld krijgt van de culturele en maatschappelijke achtergrond van de bewoners aldaar. Al spelend proberen we samen een aantal reeds lang bestaande stereotypen te doorbreken.

Eindtermen

De Dienst Publiekswerking wil bij je bezoek aan de afdeling 'Speelgoed van overal', het daarbij horende spelatelier en de ondersteunende lesbrief op inhoudelijk vlak rekening houden met de eindtermen van de lagere school. Na een grondige studie van de nodige gegevens kwam de Educatieve Dienst tot het besluit dat een bezoek aan deze afdeling vooral kadert binnen de vakgroepen: Muzische Vorming, Wereldoriëntatie, Nederlands, Sociale Vaardigheden, Leren leren en Lichamelijke opvoeding.

Hierna volgen de door ons geselecteerde eindtermen per vakgroep die wij via de eerder genoemde middelen willen bereiken.

Muzische vorming

Beeld

De leerlingen kunnen

1.3 beeldinformatie herkennen, begrijpen, interpreteren en er kritisch tegenover staan.

1.4 plezier en voldoening vinden in het beeldend vormgeven en genieten van wat beeldend is vormgegeven.

1.5 beeldende problemen oplossen, technieken toepassen en gereedschappen en materialen hanteren om beeldend vorm te geven op een manier die hen voldoet.

Wereldoriëntatie

Mens

De leerlingen

3.1 drukken in een niet-conflict geladen situatie, eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderingen spontaan uit.

3.7 hebben aandacht voor de onuitgesproken regels die de interacties binnen een groep typeren en zijn bereid er rekening mee te houden.

Maatschappij

De leerlingen

4.6 tonen zich bereid om actieve en passieve vormen van vrijetijdsbesteding te onderzoeken en te evalueren.

Tijd

De leerlingen

5.7 tonen belangstelling voor het verleden, heden en de toekomst, hier en elders.

Ruimte

De leerlingen

6.3 kunnen begrippen zoals wijk, gehucht, dorp, deelgemeente, fusiegemeente, stad, provincie, gemeenschap, land en continent in een juiste context gebruiken.

6.9 kunnen aspecten van het dagelijks leven in een land van een ander cultuurgebied vergelijken met het eigen leven.

6.11 kunnen een atlas raadplegen en kunnen enkele soorten kaarten hanteren gebruik makend van de legende, windrichting en schaal.

Politieke en juridische verschijnselen

De leerlingen

4.13 kunnen het belang illustreren van de fundamentele Rechten Van de Mens en de Rechten van het Kind. Ze zien daarbij in dat de rechten en plichten complementair zijn

Nederlands

Luisteren

De leerlingen

1.1 kunnen (verwerkingsniveau = beschrijven) de informatie achterhalen in een voor hen bestemde mededeling met betrekking tot het school- en klasgebeuren.

1.9 kunnen (verwerkingsniveau = beoordelen) op basis van, hetzij de eigen mening, hetzij informatie uit andere bronnen, de informatie beoordelen die voorkomt in een gesprek met bekende leeftijdgenoten.

Spreken

De leerlingen

2.2 kunnen (verwerkingsniveau = beschrijven) het gepaste taalregister hanteren als ze aan iemand om ontbrekende informatie vragen.

2.6 kunnen (verwerkingsniveau = structureren) het gepaste taalregister hanteren als ze van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/ non-verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

Lezen

De leerlingen

3.5 kunnen (verwerkingsniveau = structureren) de informatie ordenen die voorkomt in voor hen bestemde verhalen, kinderromans, dialogen, gedichten, kindertijdschriften en jeugdencyclopedieën.

Sociale vaardigheden

Domein relatiewelzijn

De leerlingen

1.2 kunnen in de omgang met anderen respect en waardering opbrengen.

1.5 kunnen bij groepstaken leiding geven en onder leiding van een medeleerling meewerken.

Domein samenwerking

De leerlingen

3. kunnen samenwerken met anderen, zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine.

Leren leren

De leerlingen

2. kunnen op systematische wijze verschillende informatiebronnen op hun niveau zelfstandig gebruiken.

3. kunnen op systematische wijze samenhangende informatie (ook andere dan teksten) verwerven en gebruiken.

Lichamelijke opvoeding – motorische competenties

De leerlingen

1.1 kunnen de motorische basisbewegingen op een voldoende flexibele en verfijnde wijze aanwenden in gevarieerde en complexe bewegingssituaties.

1.2 kunnen veiligheidsafspraken naleven.

1.3 kennen de gevaren en de risico's van bewegingssituaties en kunnen deze inschatten en signaleren.

Uitgangspunten

Deelnemers

Het bezoek aan de afdeling 'Traditioneel speelgoed van overal', het spelatelier en de inhoud van de lesmap zijn bestemd voor leerlingen tussen 6 en 14 jaar. De leerkracht kent zijn/haar klas natuurlijk het best en kan ongetwijfeld wat nu volgt in verband met niveau, belangstelling, groepsdynamiek en eindtermen, toepassen op en aanpassen aan deze groep kinderen

-Niveau: het niveau van de leerlingen wordt grotendeels bepaald door het studiejaar waarin zij zich bevinden.

-Belangstelling: de verwachting van de klas kan heel verschillend zijn en zal veelal afhangen van de motivatie door de leerkrachten. Wat heeft de leerkracht doorgespeeld aan de leerlingen? Is het bezoek aan de tentoonstelling al dan niet grondig voorbereid? Heeft zij/hij de leerlingen kunnen warm maken voor het bezoek? Daarom kan de leerkracht voorafgaandelijk de lesbrief raadplegen, waarin informatie en tips zijn te vinden om het bezoek in de klas voor te bereiden. De groep vooraf prikkelen en aansporen is de boodschap.

Heel vaak is een klasgroep heterogeen samengesteld. Meisjes reageren anders dan jongens. De leerkracht met ervaring in en van een gemengde klas weet beter dan wie ook dat flexibiliteit een noodzaak is voor een juiste aanpak.

-Groepsdynamiek: zal enigszins afhangen van de periode in het jaar. Bij het begin van het schooljaar (september) moet men nog niet te veel verwachten van de groep. Ze zitten nog niet lang samen en zijn nog wat onwennig t.o.v. elkaar en zullen meer moeten gestuurd worden. Na de kerstvakantie is de kans op een goede groepsgeest veel groter.

Er wordt rekening gehouden met het feit dat elke groep verschillend is.

-Eindtermen: via een bezoek aan de reeds eerder genoemde afdeling, het spelatelier en de lesbrief wordt een bijdrage geleverd tot het realiseren van eindtermen.

Dit kadert binnen de vakgroepen Muzische Vorming, Wereldoriëntatie en Nederlands. Meer en meer wordt aandacht besteed aan het vakoverschrijdend werken. Zowel in het atelier als in de lesbrief worden daartoe de sociale vaardigheden in ruime mate beklemtoond.

-Speelervaring: de kinderen beschikken over eigen kennis en kunde omtrent spel en speelgoed. Het thema maakt deel uit van hun leefwereld en ze hebben al heel wat speelervaring opgebouwd. Vaak vertrekken ze vanuit de veronderstelling dat het eenvoudige speelgoed uit andere culturen veel minder leuk is dan het moderne en kleurige speeltje van vandaag.

Randvoorwaarden

- Materiaal: niet overdreven veel, aangezien er voor kinderen uit vreemde landen ook niet zoveel voorhanden is.
- Accommodatie: de tentoonstellingsruimte en het spelatelier.
- Budget: beperkt.
- Tijd: 1 uur 15 minuten.
- Tijdstip: af te spreken.
- Omstandigheden: in drukke periodes rekening houden met veel bezoekers in een beperkte ruimte.
- Begeleiders: 1 begeleider van het museum en 1 van de school.

Pedagogische informatie

De lesbrieff is zodanig opgesteld dat u als leerkracht de lesinhouden kan gebruiken als basis voor uw lesvoorbereidingen. Bij ieder lesthema horen een aantal opdrachten die de kinderen individueel of in groep kunnen uitvoeren. De opdrachten zijn uitgewerkt op aparte bladen, zodat u een keuze kan maken en eventueel een werkboekje kan samenstellen. U kan de teksten voor de kinderen kopiëren.

3de graad L.O. en 1ste graad S.O.

Kinderen van de 3de graad lager onderwijs en leerkingen van de 1ste graad secundair onderwijs kunnen reeds heel zelfstandig werken en al heel wat begrijpen. Zij kunnen de voor hen bestemde teksten zelf lezen en alleen of in groepjes de opdrachten oplossen. Bespreek achteraf en ga de discussie aan met de leerlingen.

LESINHOUDEN

Spel en speelgoed

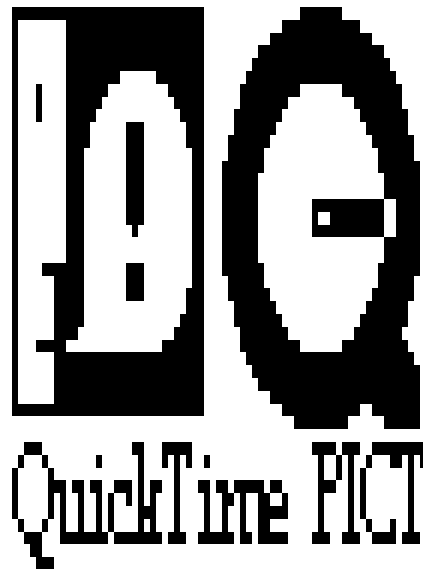
Spelen, wat is dat?

Ik speel, jij speelt, ..., iedereen kan en mag spelen. Spelen is over de hele wereld gekend. Het is één van de vele dagelijkse activiteiten van kinderen. Alle kinderen, waar en hoe ze ook leven, gaan op hun eigen wijze spelen.

Als je aan het spelen bent, denk je daar niet over na. Alles verloopt heel spontaan. Je beleeft er veel plezier aan en gaat je daardoor goed voelen.

Spelen is heel belangrijk voor een kind. Jongens en meisjes amuseren zich en zonder het door te hebben leren ze ook vele dingen.

Kleuters spelen heel vaak in hun eentje. Ze kunnen nog niet goed samen spelen. Speelgoed willen ze niet gemakkelijk delen. Vaak zeggen ze: "Dat is mijn pop, blijf daar af". Eens dat je ongeveer 6 jaar bent, maak je in de klas of in de jeugdbeweging kennis met kinderen van dezelfde leeftijd. Je leert samen spelen. In de groep vrienden worden afspraken gemaakt. Voor bepaalde spelletjes worden regels opgesteld, aan dewelke je je dient te houden.

Een klein meisje speelt graag dat ze een verpleegster is. Een jongetje denkt dat hij een brandweerman is die een hardnekkig vuur moet blussen. Kinderen gaan tijdens hun spel de wereld van de volwassenen nabootsen. Ze maken kennis met hun directe omgeving. Spelend komen ze te weten hoe verschillende mensen met elkaar omgaan en welke regels op welke plaats van toepassing zijn.

Met een poppenkast spelen, een beer knuffelen: een kind kan er zijn liefde, verdriet, vreugde en zelfs boosheid in kwijt. Men leert omgaan met eigen gevoelens en mogelijkheden. Als je jezelf aanvaardt, dan neem je ook de mensen om je heen zoals ze zijn. Zo leer je samenleven.

Wat is dan speelgoed?

Spelen betekent plezier maken en op hetzelfde moment verschillende dingen leren. Om te spelen kan je gebruik maken van speelgoed. Speelgoed is iets wat gemaakt wordt om er mee te spelen. Ook andere voorwerpen die niet gemaakt zijn om er mee te spelen, kunnen speelgoed zijn. Als een kind zich amuseert met kartonnen dozen, dan is dat speelgoed. Speelgoed kan ook gekocht worden in een winkel. Er zijn zelfs kinderen die zo handig zijn dat ze hun speelgoed zelf maken. Speeltjes vind je dus echt overal.

Enkele vraagjes

-Noem enkele stukjes speelgoed die bedoeld zijn voor heel kleine kindjes.

Voorbeeld: een rammelaar

-Ken jij stukjes speelgoed waar kinderen van 12 jaar mee spelen?

Voorbeeld: een computerspel

-Noem een aantal voorwerpen die geen speelgoed zijn, waar je toch mee kan spelen.

Voorbeeld: een rij stoelen achter elkaar stelt een bus voor.

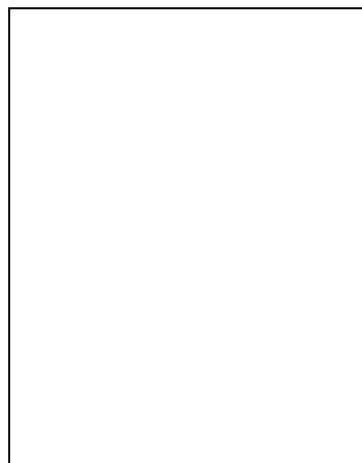
-Som spelletjes op waar je geen speelgoed voor nodig hebt.

Voorbeeld: haasje-over

Speelgoed is tijdloos

Spel en speelgoed is tijdloos. Het betekent dat speelgoed bijna altijd heeft bestaan en er nu nog steeds is. Kinderen speelden reeds in lang vervlogen tijden. Onder andere via rotsschilderingen uit de Oertijd, graven van Egyptenaren en Romeinen en Grieken, afbeeldingen op oude Griekse vazen en schilderijen uit de 16de eeuw is de mens dit te weten gekomen.

Op deze prent zie je een persoon uit de antieke Griekse beschaving die speelt met een tol. Dit stukje speelgoed werd uit aardewerk gemaakt. In de Oudheid bestonden reeds tolleren, bikkels, hoepels, windvliegers en speeltjes om voort te trekken. Het is niet zeker dat al deze voorwerpen ook als speelgoed dienden. Sommige poppen bijvoorbeeld werden gebruikt voor een of andere godsdienst.

Het schilderij 'De Kinderspelen' van Pieter Bruegel de Oude, laat zien dat tollen door de eeuwen heen zijn blijven bestaan. Kinderen uit de 16de eeuw maakten deze draaiende speeltjes en hun ander speelgoed vaak zelf, met hulp van vader of moeder. Ze gebruikten heel eenvoudige en natuurlijke materialen zoals hout, stof en aardewerk. Buiten spelen op straat en in de open velden was geen enkel probleem, er was plaats genoeg.

De tol die wij vandaag gebruiken, wordt vaak met machines gemaakt in fabrieken. Modern speelgoed is vervaardigd in hout, kunststof of metaal en krijgt een kleurig laagje verf. Het is mooi om naar te kijken en fijn om mee te spelen.

Wij hebben enorm veel speelgoed, een hele kast vol. Onze ouders gaan meestal beiden werken en verdienen voldoende geld om al deze dingen te kopen. Het is wel jammer dat jongens en meisjes die nu kind zijn, niet veel meer buiten kunnen spelen. Er is te veel verkeer en er worden te veel huizen gebouwd. Een speelkamer is dé oplossing.

Enkele vraagjes

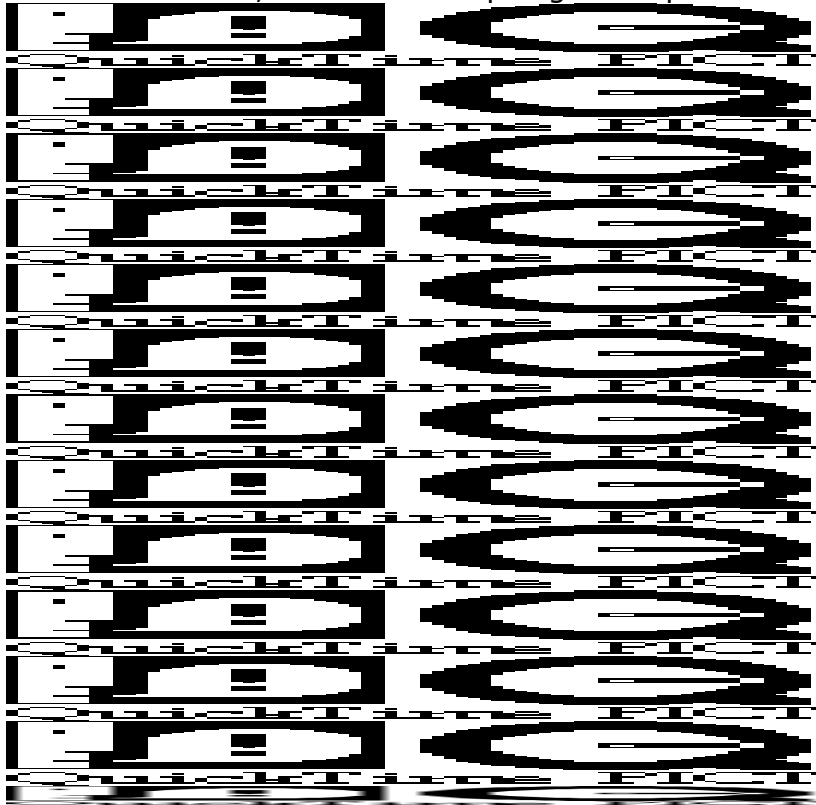
- Is onze speel-situatie beter dan deze van kinderen uit het verleden?
- Hebben wij het vandaag niet te gemakkelijk?
- Is zelfgemaakt speelgoed niet echter?
- Wordt onze verbeelding, creativiteit en handigheid niet beknot?

Speelgoed is mondiaal

Spel en speelgoed zijn mondiaal. Dit betekent 'over de hele wereld verspreid'. Alle kinderen over de hele wereld hebben meestal de kans om te spelen. In Afrika, Azië, Amerika, Oceanië en Europa wordt gespeeld om te leren en om plezier te maken.

Als we de wereldbol bekijken, dan kunnen we die in twee grote delen opsplitsen: het Noorden en het Zuiden.

Ons leven speelt zich vooral in het noordelijk deel af. Wij groeien op in Europa. Veel mensen die hier wonen, verdienen geld door te werken. Daardoor kunnen zij een goed leven leiden. De meeste kinderen hebben de kans om naar school te gaan. Ze kunnen veel leren en groot worden zonder zich zorgen te maken. Een groot deel van hun tijd besteden ze aan spelen. Hun ouders kunnen mooi, duur en veel speelgoed kopen.

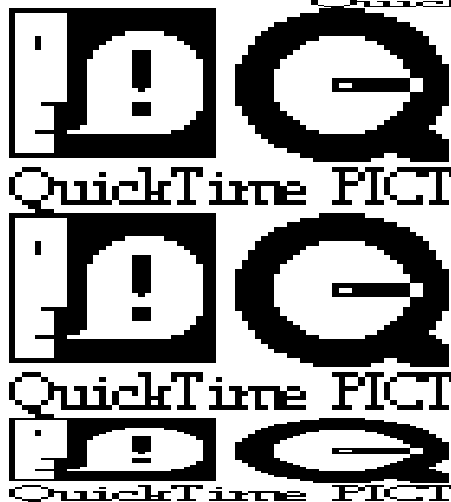

Een stukje speelgoed dat al heel oud is, maar waar we nog steeds mee spelen, is een tol. Zoals vele van onze andere speeltjes worden ze gemaakt uit stevige materialen. Denken we daarbij maar aan hout, harde plastic en metaal. Mooie kleurtjes en ingewikkelde systemen maken het prettig om een tol zo lang mogelijk te laten draaien. Het is eigenlijk de bedoeling dat je met een tol buiten kan spelen. Het koude klimaat en de vele regenval zorgen er echter voor dat we onze tol-behandigheid vooral binnen moeten oefenen in de speelkamer of een rustig hoekje. Zijn we de tol beu, dan doen we de speelgoedkoffer open en kiezen we onmiddellijk iets anders.

Een keuze maken is echter niet altijd even eenvoudig, aangezien we vaak (te) veel speelgoed hebben. Eigenaardig genoeg zijn er dan nog steeds bengels die zeggen: 'Ik verveel mij'.

Het speelgoed waar wij onze tijd mee opvullen, wordt door machines gemaakt in fabrieken. Deze vind je vaak terug in het zuidelijk deel van de wereldbol. Daar werken soms kinderen in heel gevaarlijke en ongezonde situaties. In feite werken zij voor ons, kinderen uit Europa. Dat wordt kinderarbeid genoemd.

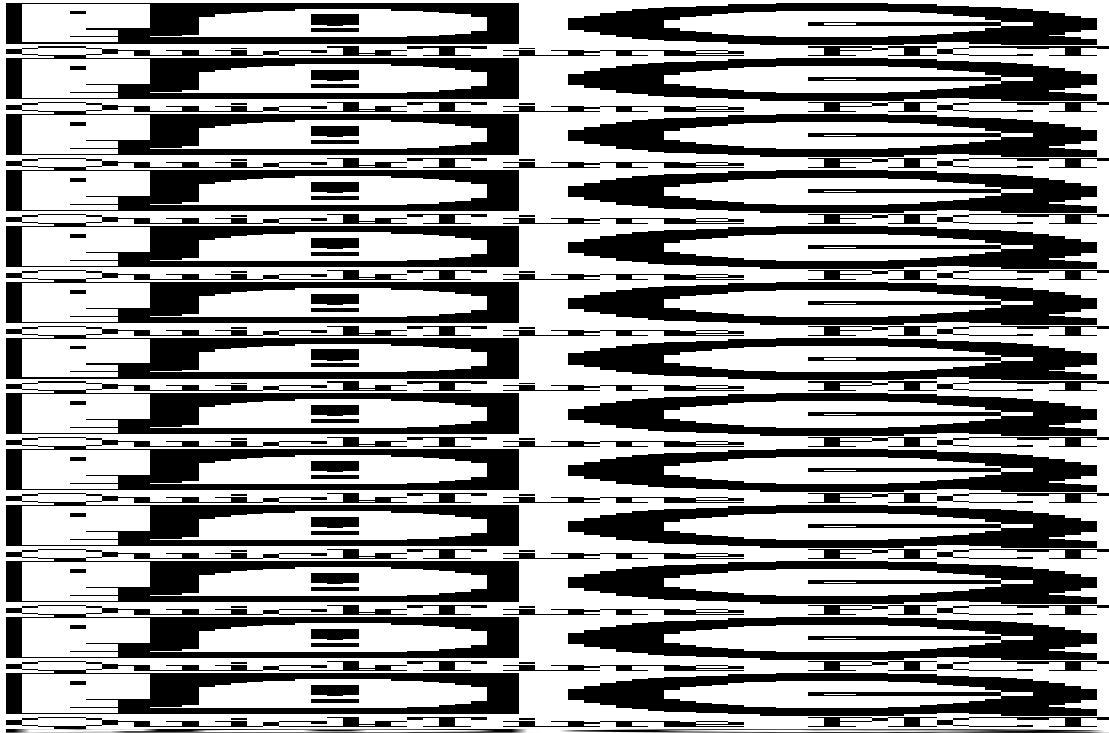
NIEUW GUINEA

JAPAN

In een aantal landen uit Afrika, Azië, Zuid-Amerika en Oceanië (zuidelijk deel) leven de mensen in veel moeilijker omstandigheden. Ze vinden bijna geen werk en zijn daardoor heel arm. Soms zijn hun huizen heel bouwvallig, dragen ze versleten kledij en hebben ze weinig voedsel. De kinderen gaan er zelden naar school. Van hen wordt vaak verwacht dat ze samen met de volwassenen hard werken op het land en in de fabrieken. Op deze wijze verdienen ze een beetje geld. Het is echter onvoldoende om op een goede wijze te kunnen leven.

Ondanks al deze problemen vinden de kinderen toch nog tijd om te spelen. In Azië en Oceanië bijvoorbeeld zijn er jongens en meisjes die zoals wij met een tol spelen. De jongen uit Nieuw-Guinea maakte zelf zijn favoriete stukje speelgoed uit hout. Hij zocht zijn materiaal in de natuur, zoals takken, noten en bladeren.

Als kinderen dat niet kunnen vinden, dan maken ze hun speelgoed met afvalmateriaal. Daarbij denken we dan aan conservenblikken, tetraflessen, ijzerdraad en nog veel meer. Zonder het zelf te beseffen zijn ze milieubewust en doen aan een vorm van recycling. Af en toe verkopen ze hun zelfgemaakte spulletjes aan toeristen om zo een centje bij te verdienen. Het goede klimaat en de wijde natuur laten toe om met de tol buiten te spelen. De jongen uit Nieuw-Guinea speelt heel lang en heel veel met zijn tol. Daardoor gaat hij wel gemakkelijk stuk. Het kind is handig en creatief genoeg om zelf weer een stukje speelgoed te maken. In feite beleeft hij aan het maken zelf ook heel veel plezier. Hij speelt dus twee keer.

Rechten van het kind

Wat zijn rechten?

Heel veel mensen vragen zich af: "Wat zijn rechten"? In feite is het woord 'rechten' niet eenvoudig om te verklaren. Om het begrijpelijk te houden omschrijven we het als volgt: Rechten zijn vaak opgeschreven in regels en wetten. Zo weet iedereen wat hij wel en niet mag doen. Het zijn eigenlijk een soort afspraken die iedereen moet volgen.

Verdrag inzake de rechten van het kind

Een groot deel van de mensen die op deze werldebol leven, bestaat uit kinderen. Ze nemen deel aan het gewone leven en proberen een eigen plaats te veroveren. In verschillende landen bekleden zij echter een zwakkere positie en kunnen zij niet genieten van de nodige bescherming. Nog te vaak zijn zij het slachtoffer van gewelddadige conflicten, mishandeling en uitbuiting.

In 1989 werd door verschillende landen die lid zijn van de Verenigde Naties, het 'Verdrag inzake de rechten van het Kind' opgesteld. Het is een document dat tot nu toe door 187 landen over de hele wereld wordt erkend en werd ondertekend. Zij hebben er zich toe gebonden dit verdrag te respecteren en na te leven. Al deze staten dienen ervoor te zorgen dat kinderen beschermd worden tegen gelijk welke vorm van discriminatie of bestraffing (door volwassenen).

Het belangrijkste idee in heel het verdrag is 'Kinderen wereldwijd erkennen als een aparte groep met speciale rechten'. Dit noemt men kinderrechten.

Voor heel wat landen uit het Zuiden is het moeilijk om het verdrag waar te maken. Zij beschikken niet over voldoende geld en de noodzakelijke materialen.

Voor het Noorden wordt de lat ook hoog gelegd. Ook wij dienen de rechten uit het verdrag te respecteren. Dit is niet eenvoudig, aangezien wij lid zijn van een gemeenschap waarin bijna iedereen voor zichzelf leeft en geen rekening kan (of wil) houden met een ander. Binnen onze denkwijze worden kinderen bovendien nog regelmatig gezien als een groep mensen die geen eigen mening hebben en die moeten luisteren naar volwassenen.

Kinderrechten

Als kind is het heel belangrijk te weten dat je bepaalde rechten hebt waarvoor je mag opkomen. Jouw rechten worden Kinderrechten genoemd en gelden eigenlijk voor alle kinderen ter wereld.

Hieronder volgt een opsomming van enkele rechten die speciaal voor kinderen werden opgesteld. Deze is echter niet volledig.

Een kind heeft:

- recht op een privé-leven
- recht op vrijheid van denken en geweten
- recht om de eigen mening te uiten
- recht op bescherming van de fysische en psychische integriteit
- recht op bescherming tegen sexueel geweld en sexuele uitbuiting
- recht op bescherming tegen kinderarbeid
- recht op bescherming tegen drugs
- recht op opvoeding en ontwikkeling
- recht op onderwijs
- recht op spel en ontspanning
- recht op een dak boven het hoofd
- recht op informatie die voor hem belangrijk is
- recht op goede gezondheidszorg
- recht om samen een club te vormen, bij elkaar te komen of lid te worden van een club
- recht op een naam en een nationaliteit
- recht op voldoende gezond eten en drinken
- recht om nooit slachtoffer te worden van een oorlog

Indien je meer informatie wenst omtrent de Rechten van een kind, neem dan contact op met het Belgisch Comité voor UNICEF op het volgende telefoonnummer: 02/230.59.70

3 voorbeelden

Voor deze lesmap hebben we 3 Kinderrechten uitgekozen, die qua inhoud interessant zijn voor het thema 'Kinderen spelen overal ter wereld'.

Recht op bescherming tegen kinderarbeid?

Voor een kind bestaat er nog geen recht om niet te werken. Kinderen kunnen wel genieten van een bescherming tegen kinderarbeid. Met het Verdrag is men er tot op heden niet in geslaagd om te verbieden dat kinderen werken. Het is heel begrijpelijk, aangezien er over de hele wereld nog vele gezinnen zijn die in grote armoede leven.

De kinderen gaan werken en verdienen ook een beetje geld. Deze zuur verdiende centen hebben de families nodig om te kunnen overleven. Dit is echter niet de enige oorzaak. Een groot aantal landen die zich vooral in het Zuiden bevinden, zijn niet in de mogelijkheid om een voldoende goede vorm van onderwijs te organiseren.

Het Verdrag veroordeelt wel de uitbuiting van kinderarbeid en legt zware straffen op aan volwassenen die hiervan misbruik maken.

Om dit mogelijk te maken worden bepaalde rechten van het kind erkend.

-een kind heeft het recht beschermd te worden tegen uitbuiting van zijn arbeid

-een kind heeft het recht beschermd te worden tegen het uitvoeren van werk dat gevaarlijk is.

-een kind heeft het recht beschermd te worden tegen werk dat de opvoeding van het kind kan hinderen

-een kind heeft het recht beschermd te worden tegen werk dat schadelijk kan zijn voor de gezondheid of voor zijn hele ontwikkeling.

De landen die het verdrag hebben ondertekend, moeten alles in het werk stellen om dit mogelijk te maken.

In België worden kinderen heel goed beschermd tegen kinderarbeid. In 1992 werd een bijzondere wet inzake kinderarbeid opgesteld en goedgekeurd. Tot 16 jaar is het voor een kind ten strengste verboden om te werken. Gelijk welke vorm van arbeid die niet overeenkomt met de opvoeding van kinderen wordt bestraft.

Recht op onderwijs?

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Lager Onderwijs is verplicht.

Het is geen straf, want het zorgt ervoor dat 'het recht op een opvoeding' wordt mogelijk gemaakt.

Een opvoeding is noodzakelijk, omdat een kind dan kan uitgroeien tot een zelfstandige persoon die een eigen leven gaat uitbouwen.

Door gebrek aan geld kunnen verschillende landen uit het zuidelijke deel heel moeilijk onderwijs organiseren. Veel kinderen zullen daardoor altijd in armoedige omstandigheden blijven leven. De landen die het verdrag hebben ondertekend, trachten hun armere partners bijvoorbeeld via geldelijke steun te helpen om onderwijs toch mogelijk te maken

Via het recht op onderwijs wil men er eigenlijk voor zorgen dat een kind kan opgroeien tot een volwassene met een mooie toekomst.

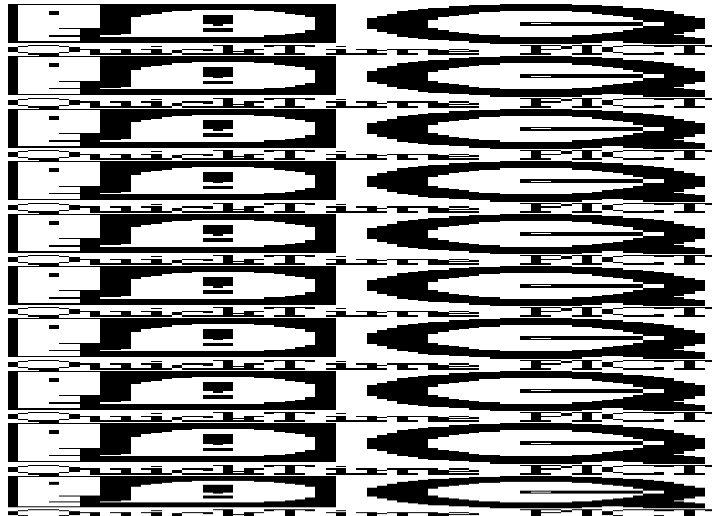
Dit betekent dat:

- een kind moet kunnen uitgroeien tot een sterke persoon met vele talenten.
- een kind wordt bijgebracht eerbied te hebben voor de rechten en vrijheden van zichzelf en de medemensen.
- een kind wordt bijgebracht eerbied te hebben voor zijn ouders, voor de eigen cultuur en deze van andere mensen en voor het geboorteland.
- een kind wordt voorbereid op een verdraagzame en begripvolle levenswijze in de grotere samenleving.
- een kind wordt bijgebracht eerbied te hebben voor de natuur.

Recht op spel en ontspanning?

Een kind heeft recht op rust en vrije tijd. Het leven bestaat uit meer dan alleen maar naar school gaan. Kinderen moeten kunnen spelen, het is 'levensnoodzakelijk voor hun ontwikkeling! In hun vrije tijd kunnen ze zich ontspannen en deelnemen aan activiteiten die aangepast zijn aan hun leeftijd. Verschillende jeugdbewegingen en sportverenigingen trachten hierop in te spelen. Als kinderen zin hebben, kunnen ze op woensdagnamiddag of zaterdag lessen volgen in bepaalde kunstvormen zoals muziek, dans, toneel. Ze krijgen de kans om hun artistieke talenten te ontplooien.

Volwassenen hebben als taak hun oogappels te stimuleren tot zinvolle vrijetijdsbesteding. Zij kunnen ondersteuning bieden aan verenigingen die voor de jeugd veel organiseren. Kinderen mogen echter nooit gedwongen of verplicht worden tot deelname aan de voor hen opgezette activiteiten.

Ze moeten zelf kunnen kiezen hoe zij hun vrije tijd opvullen.

Kinderen spelen overal ter wereld

Ter informatie

In het volgende deel van deze lesmap vertrekken we allemaal samen op wereldreis. Het is de bedoeling dat jullie kennismaken met de wijze waarop de kinderen in andere werelddelen leven en spelen. Je zal merken dat ze gedeeltelijk dezelfde spelletjes en gewoonten hebben als wij. Maar soms zijn er ook heel grote verschillen. Bij elk werelddeel krijg je uitleg van een spel dat van daar afkomstig is. Enkele materiaaltips moeten jullie in staat stellen het speelgoed in de klas of thuis zelf te maken en ermee te spelen.

Het leven zoals het is... in de verschillende werelddelen

De mensen hebben de aarde ingedeeld in grote stukken die men continenten of werelddelen noemt. Ieder werelddeel heeft een kleur.

- Europa = geel
- Afrika = oranje
- Amerika = roze/paars
- Oceanië = wit
- Azië = groen

Levenssituaties

In deze verschillende werelddelen leven kinderen ook allemaal op een andere manier.

-Wij wonen in een huis en zullen max. een- of tweemaal in ons leven verhuizen. Andere mensen trekken rond van plaats tot plaats.

Ze zullen zich steeds verplaatsen, omdat ze geen eten meer vinden. Dit hangt van het klimaat af. Soms is het ergens zo warm dat je er niet kan blijven leven.

-Wij wonen in ons huisje met één gezin van rond de vier à vijf personen. Andere mensen leven samen met hun ooms, tantes, neven, nichten,... Ze zijn vaak met heel veel kinderen in een gezin, omdat er veel kinderen heel jong sterven.

Vershil en gelijkenissen in spel en speelgoed

Er zijn heel veel spelletjes die overal ter wereld gespeeld worden. 'Mens erger je niet' kennen ze zowel in India als bij de indianen. Het spel krijgt alleen een andere naam.

Toch zijn er enorm veel verschillen. Afhankelijk van de manier waarop de kinderen leven, worden er andere spelletjes gespeeld en ander materiaal gebruikt.

-Mensen die voortdurend rondtrekken, zullen niet veel speelgoed hebben. Zij zullen vooral met natuurmateriaal spelen. Blaadjes, takjes, ... die ze in de natuur vinden en weer kunnen laten liggen. Wij hebben vooral speelgoed dat mama en papa voor ons in de winkel kopen.

-In landen waar de mensen echt arm zijn, zullen de kinderen hun speelgoed vooral zelf maken.

-Waar het warm is, spelen kinderen vooral buiten, en waar het koud is, spelen ze vooral binnen.

Wat kinderen spelen, waar kinderen spelen en waarmee ze spelen, hangt dus af van de manier waarop kinderen leven.

Kinderarbeid

In vele landen hebben kinderen niet zoveel tijd om te spelen als wij. Niet omdat ze lang naar school gaan, wel omdat ze lang moeten werken.

Azië: 125 miljoen

Noord-Amerika: 250.000

Afrika: 80-90 miljoen

Zuid-Amerika: 15 miljoen

Verspreid in Europa, Oceanië:

1 miljoen

Europa

Het kind

Onze wereldreis start in Europa. Het is het werelddeel dat we het beste kennen, omdat we er wonen, naar school gaan en spelen.

Al spelend ontdekken we van hieruit onze eigen omgeving en de wereld rondom ons.

Spelen

We kennen heel goed ons eigen speelgoed. Onze ouders en grootouders amuseerden zich ook, maar ze gebruikten andere speeltjes om hun vrije tijd op te vullen. We vergelijken ons spelmateriaal met dat van mama, papa, opa en oma.

Wij spelen met:

Barbie, Power Rangers, Lego, computerspelletjes, ...

Dit speelgoed is gemaakt in enorme speelgoedfabrieken waar kinderen onder slechte werkomstandigheden speelgoed moeten maken.

In België heeft men een gedragscode voor fabrikanten gemaakt. Dit is een verklaring waarin staat dat zij nooit met kinderen in hun fabrieken zullen werken.

Er zijn slechts 3 van de 12 grote Belgische speelgoedfabrikanten die dit ondertekend hebben. (Nintendo die hun speelgoed maken in Japan, Jumbo vooral in China en Lego in Denemarken).

Rages

Rages zijn spelletjes die gedurende een bepaalde periode heel populair zijn. Bijvoorbeeld : Flippo's, Inline Skates.

Speelgoed van onze grootouders :

Onze grootouders maakten hun speelgoed vaak zelf. Vroeger was er bijna geen speelgoed en als er was, dan hadden ze geen geld om het te kopen.

Zij speelden met bikkels, hoepels, knikkers en tollen.

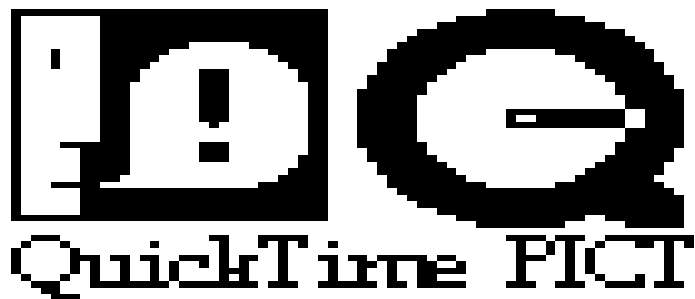
Spelen deden zij meestal op straat, vooral omdat het nog niet zo gevaarlijk was als nu, er reden toen nog niet zo veel auto's.

Wij spelen nu meestal binnen of in de tuin, de straat is veel te gevaarlijk geworden.

Het spel

BIKKELEN

Bikkelen is een spelletje dat al heel erg oud is. In de 16de eeuw waren er reeds kinderen die zich uren met dit behendigheidsspel konden bezighouden. Het schilderij van Pieter Bruegel de Oude 'De kinderspelen' laat zien hoe 2 meisjes hun uiterste best doen om zoveel mogelijk bikkels in de hand op te vangen. 500 jaar geleden bestond nog niet veel speelgoed. Kinderen waren genoodzaakt alles zelf te maken met materialen die ze in hun directe omgeving konden terugvinden. Voor het bikkelen bijvoorbeeld maakte men gebruik van kootbeentjes die afkomstig waren van een schapen- of geitenpoot.

De bikkels waar onze grootouders mee speelden, hadden ongeveer dezelfde vorm als de exemplaren uit de 16de eeuw. Ze waren echter uit lood gemaakt, wat een zware metaalsoort is.

Spelregels + benodigdheden bikkelspel

5 bikkels worden in de hand genomen. Je gooit ze allemaal omhoog, draait je hand om, en probeert ze zo op te vangen. De bikkels die op je hand liggen, gooi je weer omhoog en je vangt ze terug op in je handpalm.

Heb je nu meer dan 1 bikkel in de hand, dan leg je opzij op één na. Terwijl je 1 bikkel omhoog gooit, probeer je er telkens 1 op te rapen. Zo ga je door tot alle bikkels opgeraapt zijn. Dan kan je proberen met 2 bikkels tegelijk op te rapen, enz.

Maak zelf je bikkels

Ga in je onmiddellijke omgeving op zoek naar 5 kroonkurken. Deze sluiten flesjes van frisdrank af. Vraag aan je mama, papa of opa of hij met een tang deze afsluiters in twee kan plooien. Zorg ervoor dat de tandjes naar binnen gericht zijn. Anders kan je je behoorlijk verwonden. Met deze kroonkurken zal je het bikkelspel snel onder de knie hebben.

Afrika

Het kind

Vanuit Europa varen we de smalle waterstrook van de Straat van Gibraltar over. Op deze wijze komen we in het volgende werelddeel, namelijk Afrika terecht.

In een doorsnee Afrikaans gezin zijn er heel veel kinderen. De reden daarvoor is dat zoveel kleintjes heel jong sterven. De meeste Afrikaantjes leven in vaak erg arme omstandigheden. Daardoor gaan ook zij werken om geld te verdienen. Ze poetsen bijvoorbeeld schoenen, verkopen verschillende voorwerpen, onder andere ook speelgoed. Met afvalmateriaal knutselen ze mooie dingen die ze dan aan toeristen proberen te verkopen.

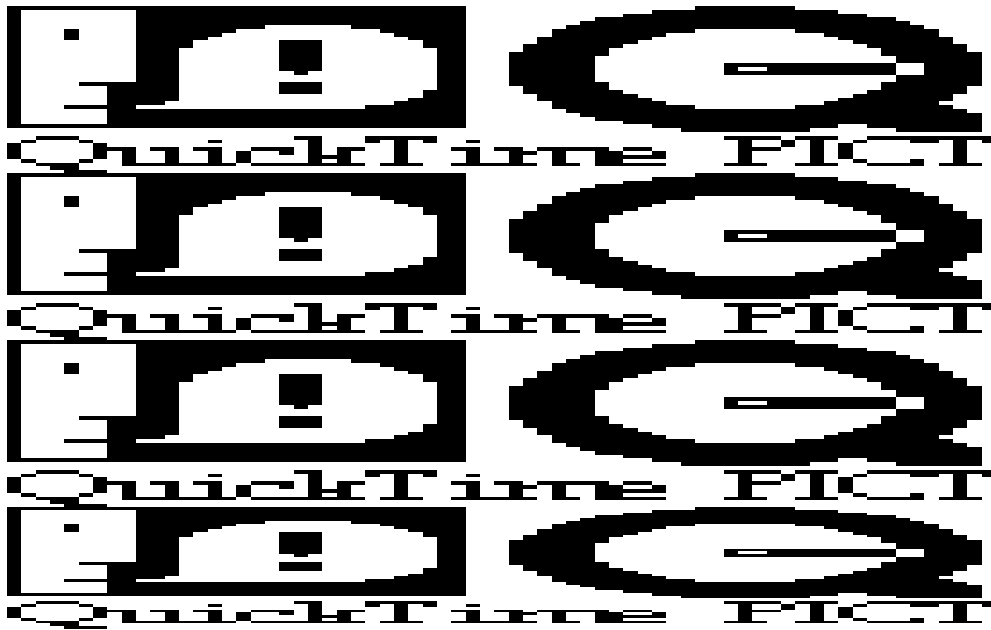
Spelen

Veel tijd om te spelen hebben de kinderen niet, omdat ze moeten werken. Toch zijn er heel wat spelletjes uit Afrika afkomstig. De spelletjes die gespeeld worden, hebben vaak te maken met bijgeloof. Mensen in Afrika geloven in verschillende goden en natuurkrachten. Deze kunnen ze goedgezind stemmen. Als ze wonnen, dan konden ze de oorlog winnen, of hadden ze de goden goedgezind gemaakt.

Het spel

WARI

Het spel Wari is afkomstig uit Egypte. Het is teruggevonden onder andere in de piramide van Cheops. De koning die er begraven werd, mocht zich niet vervelen tijdens zijn 'leven na de dood' en daarom had men een aantal spelletjes in zijn graf gelegd.

Ook in de tempels van Luxor en Karnak is dit spel teruggevonden. Het werd dus overal gespeeld.

Ook nu nog is het een heel populair spel. Vroeger werd het gespeeld met klompjes goud of kamelenkeutels, maar wij spelen het met knikkers, steentjes of kleibolletjes. Bij ons wordt het vaak op het strand in putjes in het zand gespeeld.

's Avonds moet het spel worden opgeborgen, omdat men gelooft dat de geesten uit de onderwereld zullen meespelen en de ziel van de mensen zullen kopen.

In Afrika was er een stam die zijn vrouw inzetten. Wie het spel won, kreeg de vrouw.

Spelregels + benodigdheden Wari

Wari is een gezelschapsspel dat met 2 personen gespeeld kan worden. Je hebt een spelbord met 12 vakjes nodig (6 aan iedere zijde) en 48 steentjes (4 in elk vakje).

Doel: zoveel mogelijk steentjes van de ander bemachtigen.

Hoe: -Je haalt de 4 steentjes uit 1 van je eigen bakjes en legt ze 1 voor 1 in de volgende bakjes (in tegenwijzerzin).

-Dan is het aan de andere speler, die hetzelfde doet.

-Wanneer je laatste steentje in een bakje van de tegenspeler valt, waar slechts 1 of 2 steentjes in liggen, mag je dit bakje leegmaken.

-Als het laatste bakje er 1 of 2 heeft en het vorige ook, dan mag je dat ook leegmaken.

Einde: als alle bakjes aan 1 kant leeg zijn

Maak je eigen Wari

Vraag aan je moeder of zij nog 2 doosjes heeft waar 6 eieren hebben ingezeten. Snijd het deksel eraf en kleef de 2 onderste delen naast elkaar, zodat je 6 bakjes aan iedere zijde hebt. Zoek 48 steentjes of knikkers en leg er telkens 4 in ieder vakje. Nu kan je het spel Wari spelen. Leg de gewonnen steentjes rechts van het speelveld.

Amerika

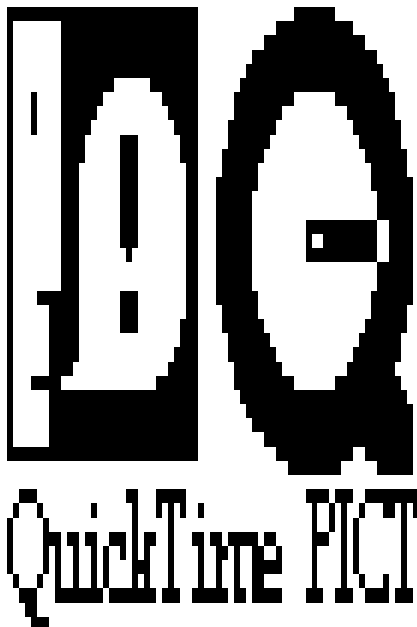
Het kind

Ontdekking van Amerika

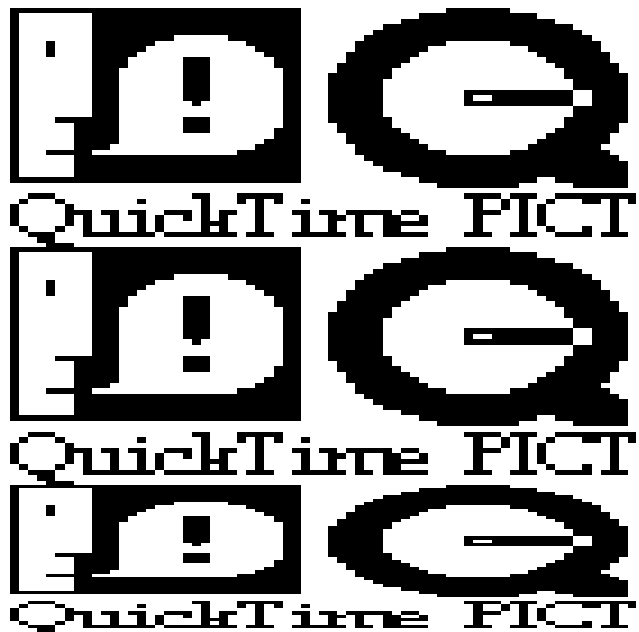
Christoffel Columbus ging op ontdekkingsreis. Vroeger voer men vaak naar India om juwelen, goud en andere waardevolle voorwerpen te kopen en men moest daarvoor helemaal rond Afrika varen.

Columbus was ervan overtuigd dat de aarde rond was en dat hij dus ook in India zou geraken, als hij naar het westen voer in plaats van naar het oosten. Na heel lang varen kwam hij eindelijk land tegen, dit was Amerika, maar hij dacht dat hij in India terecht kwam. Daarom noemde hij de bewoners indianen. Pas later kwam men er achter dat Columbus eigenlijk een 'nieuw' werelddeel had ontdekt.

De bewoners van Amerika

Indiaans meisje

Boliviaans kindje

Jullie denken bij een indiaan aan een roodhuid met een pijl en boog, die leeft in een tipi en jaagt op buffels. Dat is niet altijd waar. De Inca's, Bolivianen, Peruanen zijn ook allemaal indianen. Indianen trekken niet noodzakelijk rond met een tent. Het hangt ervan af of ze in een streek wonen waar niet veel voedsel is, zodat ze steeds moeten op zoek gaan naar voedsel, of ze in een streek wonen waar wel voedsel is, of waar landbouw mogelijk is.

Er zijn ook indianen die rondrijden met een fiets, wonen in een huis of hut, ... Ook wij leren steeds nog bij van Indianen. De zwemslag 'Crawl' is afkomstig van de Indianen.

Spelen

De Indianen maken ook hun speelgoed zelf. Meestal zijn het steentjes, stokjes, blaadjes, kortom alles wat ze in de natuur vinden. Ze hebben winter- en zomerspeelgoed, net zoals wij. Wij spelen in de winter in de sneeuw, maken een sneeuwman of spelen binnen. In de zomer spelen we buiten waterspelletjes, ...

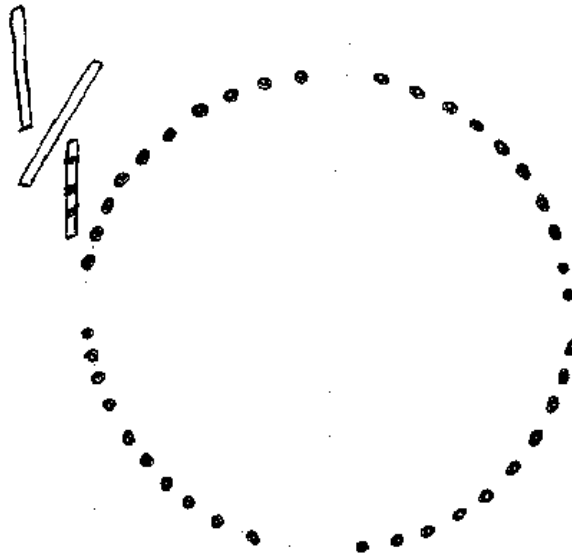
Het enige verschil is dat wij ons speelgoed niet weggooien. Van het moment dat het lente wordt, gooien de indianen hun winterspeelgoed in de rivier en laten het wegdrijven. Winterspelen worden niet in de zomer gespeeld en omgekeerd.

Bij hen is dit mogelijk, omdat al het speelgoed uit natuurmateriaal bestaat. Er wordt dan ook veel tijd besteed aan het maken van het materiaal.

Stel je voor dat wij ons speelgoed in de rivier zouden gooien, het zou nogal een mooie boel worden! Wij zullen dit ook nooit doen, omdat ons speelgoed te veel geld kost. Het speelgoed van de indianen kost niets.

Het spel

STOKJESPEL

Spelregels en benodigdheden: stokjesspel

Nodig : 40 steentjes, 4 pionnen, 3 stokjes met 2 blanco kanten en 2 kleuren kanten.

Spelers : 4 per spelletje

Doel : zo vlug mogelijk de cirkel rondgeraken

Hoe : -Leg de 10 steentjes naast elkaar en vorm allemaal samen een cirkel.

-Ieder legt zijn pion voor een groepje van 10 steentjes.

-Men zet de stokjes vertikaal en laat ze vallen.

-Elke combinatie heeft zijn puntenwaarde.

-Voor elk punt mag men 1 steentje vooruit in tegenwijzerzin.

-Je moet terug naar je beginpunt, als iemand je voorbijsteekt of op je plaats komt te staan.

Puntencombinaties :

3 witte = 10 punten

3 kleur = 5 punten

2 wit + 1 kleur = 1 punt

2 kleur + 1 wit = 3 punten

Einde : Als iemand volledig rond is.

Maak je eigen stokjesspel

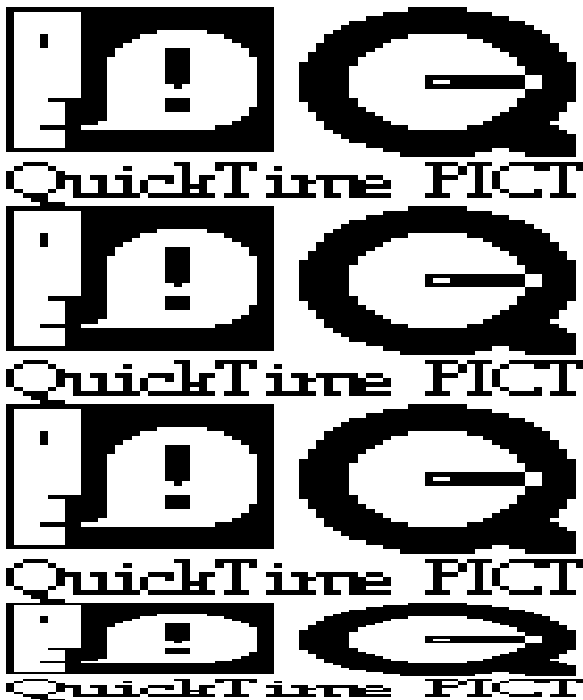
Ga op zoek naar 40 ongeveer dezelfde steentjes. Neem uit een van je eigen spel dozen 4 verschillend gekleurde pionnen. Vraag aan je papa 4 stokjes te maken, bestaande uit 4 zijden. Geef 2 zijden van ieder stokje een kleurtje. Vraag aan je vrienden om samen het spel te spelen.

Oceanië

Het kind

Bewoners

Oceanië bestaat uit Australië en nog een aantal landen waaronder Nieuw-Zeeland. De oorspronkelijke bewoners van Australië zijn de aboriginals. Later zijn daar inwijkelingen bijgekomen; Australië was een kolonie van Groot-Brittannië. Zij beschouwden het als een strafeiland. Omdat hun gevangenis zo overvol waren, stuurden zij hun boeven, moordenaars, ... naar dit eiland, zodat ze ervan af waren; natuurlijk moesten zij ginder ook leven, en ze bouwden huizen, winkels, ... De inwijkelingen kwamen in contact met de aboriginals. Ze vonden dit maar rare mensen, ze begrepen hun taal niet en snapten niks van hun magische symbolen. De inwijkelingen begonnen zich al vlug veel belangrijker te vinden dan die rare zwarten en ze verdrongen ze in reservaten.

De aboriginals

Ze leven in groep of familie. Het zij nomaden, dat wil zeggen dat ze rondtrekken van plaats naar plaats Dit is noodzakelijk om voedsel te vinden.

Zij leven volgens strenge regels die al heel oud zijn. Ze komen uit 'het tijdperk der dromen', dit is het begin van het heelal.

Spelen

De bedoeling van het spel bij de abo's is leren overleven. Lichamelijke kracht is heel belangrijk om te overleven, dus die kracht zal ook in het spel tot uiting komen. Ze spelen nooit wedstrijdspelen, maar alleen spelen om te leren samenwerken, wat noodzakelijk is om te overleven. Ze leren al spelend omgaan met wapens zoals een speer, een knots en een boemerang.

Het spel

BOEMERANG

De boemerang werd oorspronkelijk gebruikt om te jagen. Door de kracht waarmee hij geworpen wordt, wordt het dier gedood. Nu gebruikt men de boemerang overal als speelgoed. Het rare eraan is dat hij terugkomt. De oorspronkelijke bedoeling was zeker niet dat hij terugkwam.

Spelregels + benodigdheden: boemerang-spel

Nodig : 1 boemerang, 10 blikken, een tapijt.

We proberen met een boemerang een stapel blikken omver te werpen (we zullen eens zien wie voor het eten kan zorgen)

Leg veiligheidshalve een tapijt onder de tafel met blikken.

Maak je eigen boemerang

Zoek een stevig stuk karton. Teken daar een kleine boemerang op. Snijd dit stukje speelgoed uit. Leg het met één helft op een dik boek of op een tafel. Neem een potlood in de hand met de punt naar beneden. Geef met dit voorwerp een korte maar krachtige slag tegen de boemerang. Normaal maakt deze een draaiende beweging en keert hij terug.

Azië

Het kind

De levenssituatie

Azië is het grootste werelddeel, met de meeste inwoners. Het land met het hoogste aantal inwoners is China. De kinderen worden daar heel streng opgevoed en luisteren heel goed naar de ouders. Ze hebben er ook alles voor over.

Bv. Mu Wong is een 8-jarige jongen. Zijn ouders waren heel arm. Ze kunnen zich geen muggennet kopen. Iedere nacht gaat hij iets voor zijn ouders slapen en dan komen alle muggen naar hem. Daardoor kunnen zijn ouders rustig slapen.

Schoonheidsideaal

Vroeger waren kleine voetjes voor een meisje heel mooi. Om zo mooi mogelijk te zijn, bonden ze hun voetjes in een verband. Toen ze 6 jaar waren, werden de tenen naar beneden getrokken. Iedere week werd het verband aangetrokken tot het bot brak. Dit was heel pijnlijk. Pas als het meisje stopte met groeien, ging de pijn weg.

Spelen

Kinderarbeid

In Azië is nog veel armoede, kinderen moeten in fabrieken werken waar heel vaak speelgoed gemaakt wordt. Speelgoed dat zij nooit kunnen hebben, omdat ze er geen geld voor hebben. Wij kennen voorbeelden genoeg van zulk speelgoed.

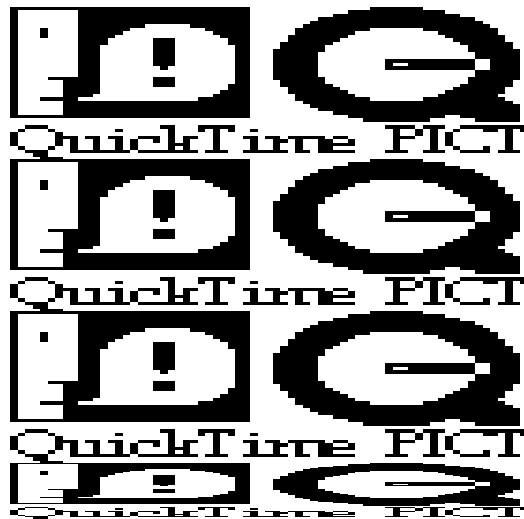
Het soort spel

China is een land met een hoog bevolkingsaantal. Omdat er zoveel mensen leven, is het belangrijk dat alles goed georganiseerd is. De mensen moeten goed nadenken over wat ze doen, omdat er ongelooflijk veel regels zijn waar ze zich moeten aan houden. Dit is altijd op een plaats waar veel mensen samen leven.

Ook in het spel komt dit tot uiting. Het zijn heel vaak spelletjes waarbij je je moet beheersen (bijvoorbeeld Mikado) of spelletjes waarbij je moet nadenken over wat je doet (bijvoorbeeld Chinees schaken, wat lijkt op het schaakspel bij ons).

Het spel

MIKADO

Het spel is in China ontstaan

Soms zijn de stokjes gemaakt van kostbare materialen zoals ivoor. Hoe meer versieringen er zijn, hoe moeilijker het spel wordt, want de stokjes met de meeste versieringen hebben de hoogste puntenwaarde. Het spel werd veel door vrouwen gespeeld, net als de kaartspelen. Bij ons is het een kwestie van behendigheid en bekwaamheid, maar oorspronkelijk was het een poging om de toekomst te voorzien. Ze spelen niet met of tegen elkaar, maar met de goden.

Soms probeert men door de manier van de stokjes in de hand te houden een bepaald patroon te bekomen bij het vallen.

Spelregels + benodigdheden: Mikado

Doel : De hoogst mogelijke score behalen. Elke kleur heeft een puntenwaarde.

Aantal : 4 spelers

Hoe : De stokjes samen laten vallen. Eén voor één de stokjes oprapen zonder ze te bewegen. Als je ze beweegt, is je beurt voorbij en is de volgende aan de beurt.

Einde : Als alle stokjes weg zijn.

Puntentelling :

Geel = 3 punten

Rood = 5 punten

Blauw = 10 punten

Groen = 15 punten

Rood/wit = 20 punten.

Maak je eigen Mikado

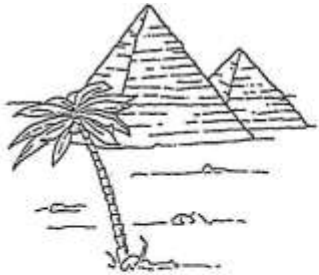
Vraag aan je mama of zij uit de winkel satéstokjes kan meebrengen. Neem 40 stokjes en verf ze met een fijn penseel op de volgende wijze: 20 stokjes geel, 10 stokjes rood, 5 stokjes blauw, 3 stokjes groen, 2 stokjes rood afgewisseld met wit. Laat alle gekleurde exemplaren drogen en ... spelen maar!

OPDRACHTEN

@

OPDRACHT SPEL EN SPEELGOED

Boven de lijn staan elementen uit de wereldgeschiedenis. Onderaan staan tekeningen van stukjes speelgoed die in een bepaalde tijd reeds bestonden. Wij plaatsten deze laatste allemaal door elkaar. Verbind het juiste stukje speelgoed met het juiste element uit de geschiedenis.

1) piramide uit Egypte

2) tempel uit Athene

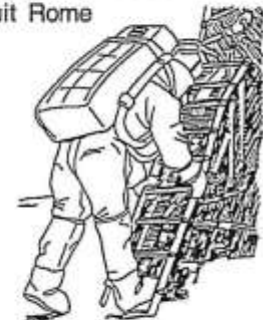
3) arena uit Rome

4) kruisvaarders

5) Pieter Bruegel

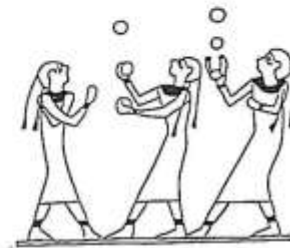
6) landing op de maan

dobbelen

bikkels

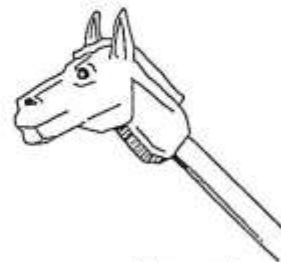
balspel

Barbie

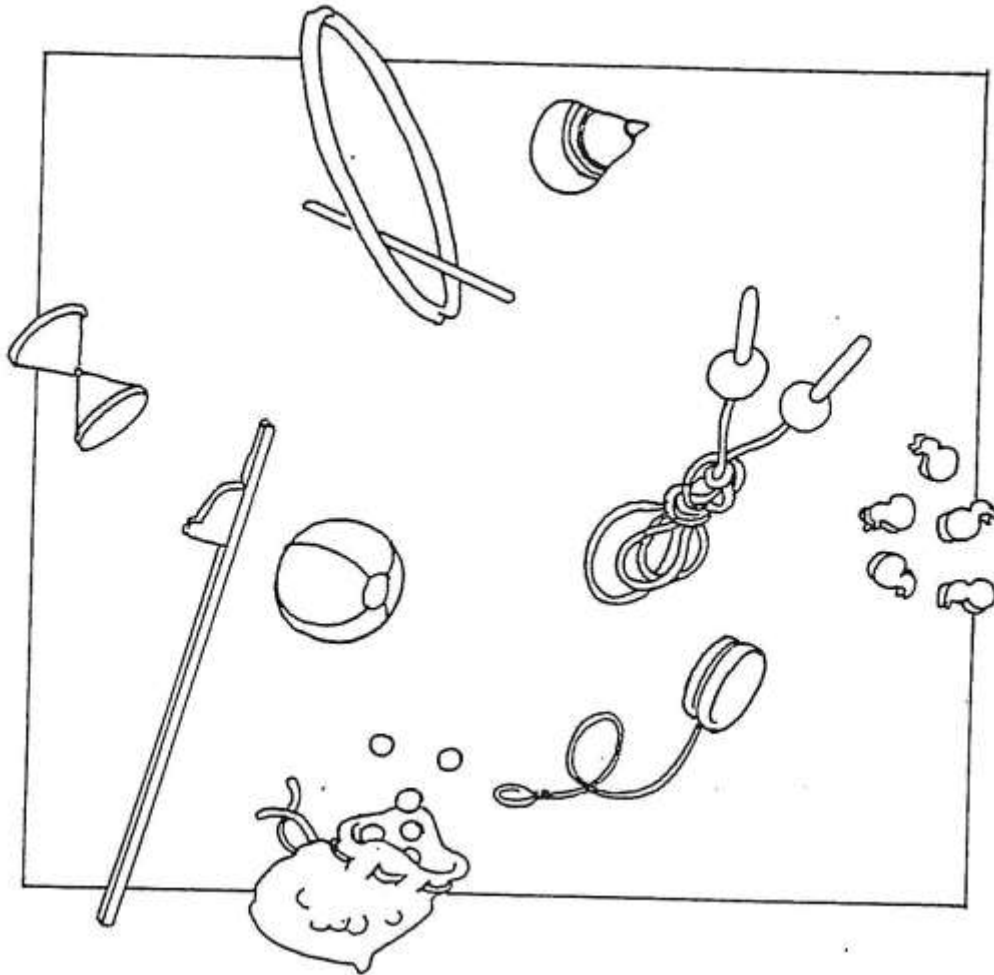
jojo

stokpaard

OPDRACHT SPEL EN SPEELGOED

Speel het kim-spel. Bekijk de tekeningen aandachtig. Ken je al het spelmateriaal? Tracht zoveel mogelijk voorwerpen te onthouden, stop dan deze tekening weg; schrijf zoveel mogelijk namen van spelletjes op. Hoeveel heb je er kunnen onthouden?

OPDRACHT RECHTEN VAN HET KIND

Verbanden tussen rechten (Uit: *Opvoeden tot wereldburger S.O.*)

Materiaal

Voor de eerste fase

Acht kaarten die enkele artikels uit *Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind* samenvatten. Acht *Kinderen uit de hele wereld* kaarten met telkens een inbreuk op het overeenkomstige recht uit het Verdrag.

Voor de tweede fase

Acht extra copieën van elke kaart met een artikel uit het Verdrag.

Verloop

Eerste fase

De leerlingen werken in groepjes van twee. Elk groepje krijgt ofwel a) een kaart met een samenvatting van een artikel uit het Verdrag ofwel b) een *Kinderen uit de hele wereld* kaart met een verhaal van een kind dat een inbreuk op die rechten illustreert.

Tweede fase

De groepjes lopen rond in het klaslokaal en lezen elkaars kaarten. Als ze een artikel uit het Verdrag vinden dat aansluit bij een verhaal, vormen ze een groepje van vier.

Derde fase

Als de groepjes gevormd zijn, gaan de twee leerlingen met de kaart met een artikel uit het Verdrag zitten. Ze krijgen acht bijkomende copieën van het desbetreffende artikel.

Vierde fase

De twee leerlingen, die het kind vertegenwoordigen, lopen rond en bespreken met de groepjes die zitten of er enig verband bestaat tussen het verhaal van het kind en de andere artikels uit het Verdrag. Telkens er een verband ontdekt werd, krijgt het groepje dat het kind vertegenwoordigt een copie van het artikel van het groepje dat zit.

Vijfde fase

Als alle verbanden tussen het verhaal van het kind en de artikels uit het Verdrag vastgesteld zijn, bespreekt de hele klas de verschillende soorten verbanden die gevonden werden.

Enkele artikelen uit Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind

Artikel 24

Kinderen hebben recht op een goede gezondheid en de best mogelijke geneeskundige zorgen.

Artikel 30

Kinderen van migranten hebben recht op een eigen cultuur, godsdienst en taal.

Artikel 31

Kinderen hebben recht op rust en ontspanning, spelen en deelname aan culturele en artistieke activiteiten.

Artikel 33

Kinderen hebben recht op bescherming tegen druggebruik en de productie en verkoop van drugs.

Artikel 27

Kinderen hebben recht op een levensstandaard waarin zij zich lichamelijk, mentaal, geestelijk, moreel en sociaal kunnen ontplooiën.

Artikel 28

Kinderen hebben recht op onderwijs.

Artikel 32

Kinderen hebben recht op bescherming tegen economische uitbuiting en werkomstandigheden die hun gezondheid, opvoeding en ontwikkeling bedreigen.

Artikel 38

Kinderen jonger dan 15 hebben recht op bescherming tegen deelname in gewapende conflicten.

Kinderen uit de hele wereld-kaarten

Als peuter werd ik nooit ingeënt omdat mijn ouders te ver woonden van het gezondheidscentrum. Ik ben nu acht jaar en heb kinderverlamming.

Mijn broers gaan naar de plaatselijke school. Ik ben het enige meisje thuis en moet van mijn ouders helpen in het huishouden. Ik kan dus niet naar school gaan. Ik ben zeven jaar.

Ik ben 13 jaar. Het land waar ik woon vecht al drie jaar een grensovertoets uit met een ander land. Ik ben groot en sterk voor mijn leeftijd. Daarom kwam een legerkapitein mij aanmanen soldaat te worden en te vechten in dienst van mijn land.

Ik ben 10 jaar en spreek de taal van mijn ouders en grootouders. Op school mag dat niet, want de leerkrachten vinden dat ik hun taal moet spreken.

Ik ben 11 jaar en ga elke dag naar school. Als ik thuiskom, help ik tot 's avonds in de winkel van mijn ouders. Dan eet ik, doe de vaat en pas op mijn jongere broer en zus terwijl mijn ouders de winkel sluiten. Als de jongere kinderen naar bed zijn, probeer ik mijn huiswerk te maken, maar meestal ben ik te moe en val ik in slaap.

Ik ben zes jaar en mijn ouders zijn arm. Wij wonen in twee kleine kamertjes. Als wij water willen hebben, moeten we één kilometer lopen tot aan een bron. De huizen in ons dorp hebben geen toilet, dus gebruiken we een put op het einde van onze straat.

Ik ben 12 jaar. Toen ik 9 werd, hielp ik in de zomer fruit plukken op een boerderij. De boer wil nu dat ik daar alle dagen kom werken, het hele jaar door. Met het geld dat ik verdien, zouden mijn ouders wat meer eten kunnen kopen.

Ik ben 15 jaar en woon in een grote stad. Een man uit mijn straat vertelde mij dat ik een hoop geld kon verdienen als ik hem hielp bij de verkoop van crack. Ik mocht de drug eens uitproberen en sindsdien koop ik mijn voorraad bij hem.

OPDRACHT RECHTEN VAN HET KIND

Leefregels voor meer rechtvaardigheid (Uit: Opvoeden tot wereldburger S.O.)

Materiaal

Voor elke groep: papier, potloden en één van de opdrachten *Bedenk een leefregel...*

Verloop

De leerlingen werken in groepjes van vier. Ze moeten leefregels opstellen voor een ideale school, waar iedereen eerlijk en gelijk behandeld wordt.

Elk groepje krijgt één opdracht van *Bedenk een leefregel...* De leerlingen moeten enkele leefregels uitdenken die er zullen voor zorgen dat hun opdracht werkelijkheid wordt.

De leerlingen moeten aangemoedigd worden om creatief te denken en zich niet te beperken tot ideeën die op korte termijn moeten toegepast worden. Ze moeten niet alleen denken aan leefregels die bepaalde gedragspatronen *verbieden*, maar ook aan leefregels die bepaalde gedragspatronen *aanmoedigen*.

Tweede fase

Als hun reglement klaar is, leest elk groepje het luidop voor aan de anderen die aanvullingen kunnen suggereren.

Derde fase

Alle leerlingen werken nu samen en rangschikken de leefregels uit het reglement op de volgende manier:

- leefregels die ze zelf kunnen invoeren en als reglement voor de klas willen aannemen.
- leefregels die ze kunnen invoeren met de hulp van anderen
- leefregels die niet ingevoerd kunnen worden of geen goede leefregels zijn.

Bedenk een leefregel

- Bedenk een leefregel waardoor de leerlingen zich veilig voelen en beschermd zijn tegen alle soorten gevaren.
- Bedenk een leefregel waardoor alle leerlingen zich gerespecteerd en gewaardeerd voelen.
- Bedenk een leefregel waardoor alle leerlingen gelijke kansen krijgen om aan alle schoolactiviteiten deel te nemen.
- Bedenk een leefregel waardoor alle leerlingen over alle middelen kunnen beschikken die ze nodig hebben en er zeker van zijn dat de kwaliteit van die middelen voor iedereen dezelfde zijn.
- Bedenk een leefregel waardoor alle leerlingen dezelfde kansen krijgen om te leren en te slagen.

OPDRACHT KINDEREN SPELEN OVERAL TER WERELD

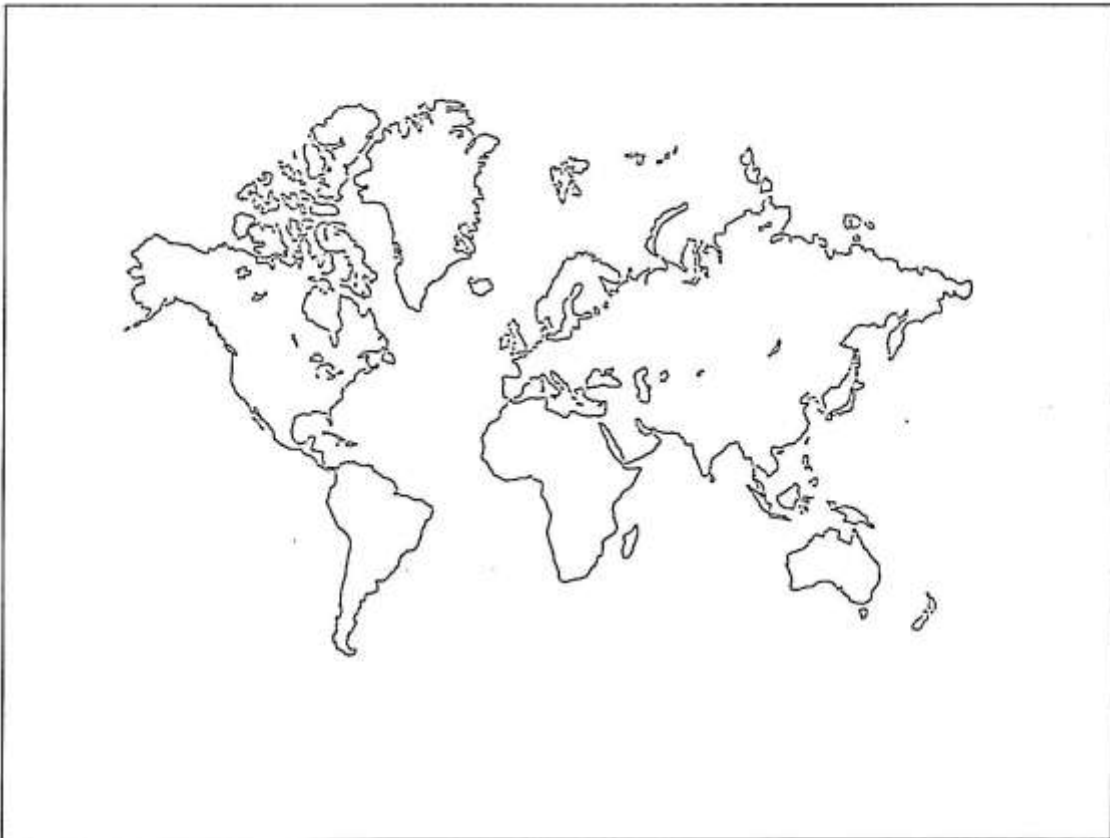
De wereldkaart

Spel en speelgoed zijn verspreid over de hele wereld. De bedoeling van deze opdracht bestaat erin de ligging van de verschillende werelddelen te leren kennen.

Duid op de onderstaande wereldkaart de continenten aan met een kleurtje.

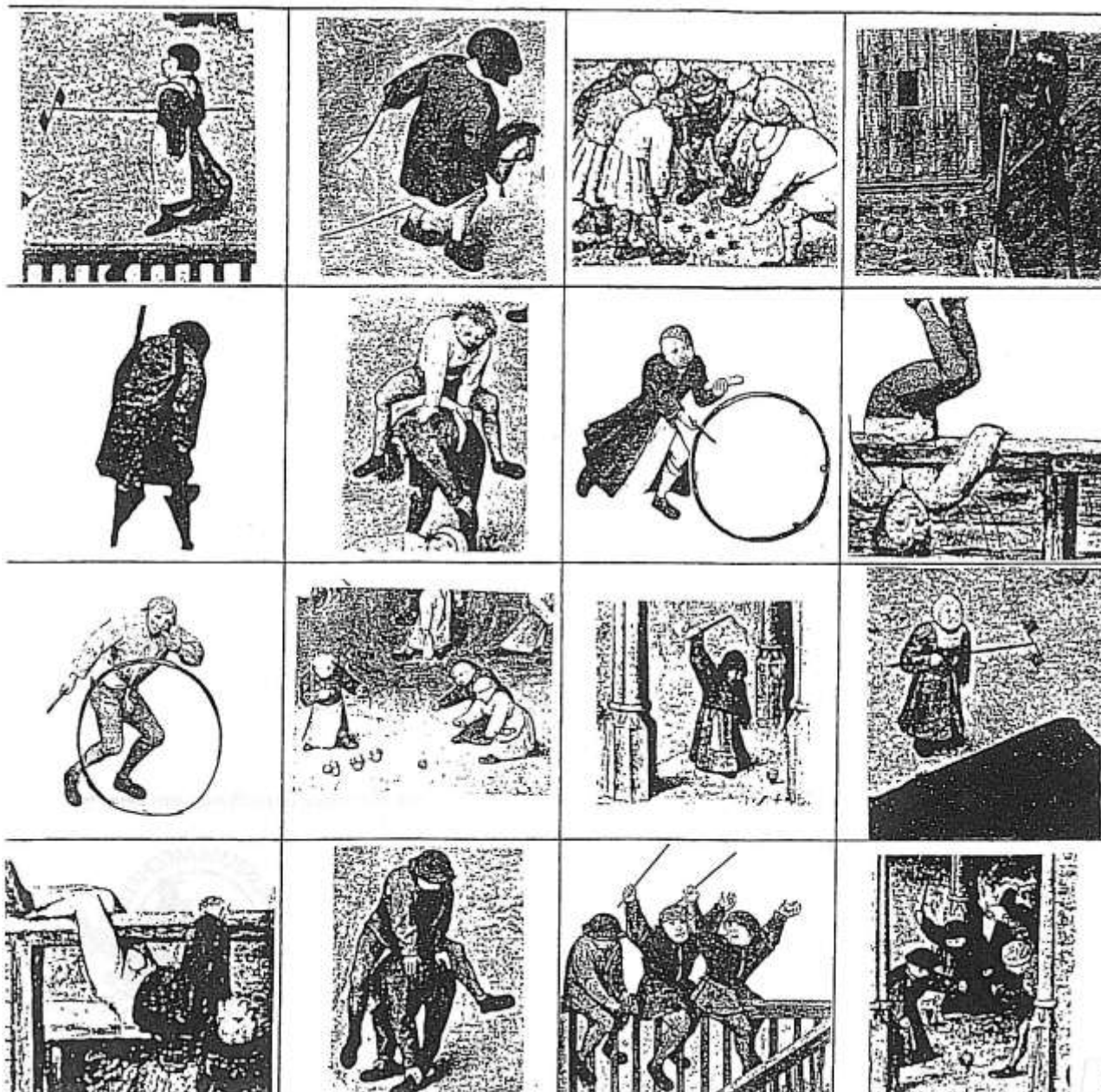
Kleur:

1. Europa: blauw
2. Afrika: bruin
3. Azië: geel
4. Oceanië: oranje
5. Amerika: rood

OPDRACHT EUROPA

Maak je eigen speelgoed-memory (Raad-Je-Plaatje). Kleef dit blad op karton. Knip de afbeeldingen uit. Geef de achterzijde een leuke versiering. Nu kan je je eigen spel spelen. Je dient koppels te vormen van spelletjes die bij elkaar horen.

OPDRACHT AFRIKA

Molenspel gekoppeld aan rekensommen

Het Molenspel is afkomstig uit Afrika. 2 kinderen proberen het tegen elkaar te spelen. Ieder kind krijgt 9 dezelfde kroonkurken. Ze dienen te verschillen van deze van de tegenspeler.

Het spel

Stap 1: Iedere speler zet om de beurt 1 van zijn kroonkurken op een zwart punt van het spelbord. Zorg ervoor dat de schijven goed door elkaar staan.

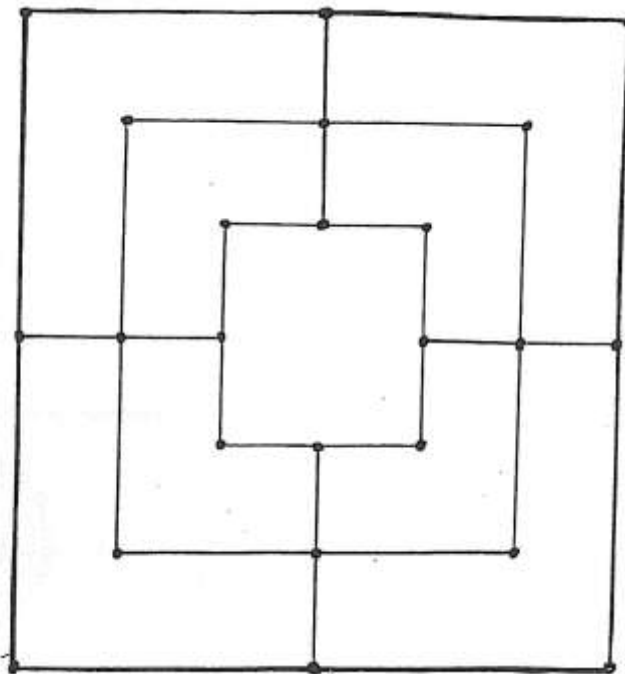
Stap 2: Kind 1 verzet 1 van zijn kroonkurken op een volgend vrij punt. Het volgt daarvoor de zwarte lijnen die de punten onderling verbinden. Kind 2 doet hetzelfde. Het doel van het spel bestaat erin 3 schijven van eenzelfde soort, horizontaal of verticaal op 1 lijn te krijgen. Diagonaal telt niet mee aangezien deze punten niet met elkaar verbonden zijn. Is 1 van de spelers erin geslaagd om '3 op een rij' te vormen, dan mag hij/zij bij de tegenstander een schijf van het spelbord wegnemen. Het spel is ten einde, als 1 van de 2 kinderen maar 2 kroonkurken meer op het bord heeft staan.

Molenspel gekoppeld aan rekenen

Het is heel eenvoudig al spelend rekensommen te maken.

Bijvoorbeeld: een kind lost een som op, alvorens een schijf te verzetten.

Bijvoorbeeld: een kind vormt 3 op een rij en neemt bij het andere kind een schijf weg. De verliezer van deze zet moet een oefening uitwerken.

OPDRACHT AMERIKA

Indiaanse Ommedraai gekoppeld aan gemiddelden berekenen **Het spel**

Indiaanse kinderen zijn experts in het spelen van het spel 'Indiaanse Ommedraai'. Iedere speler staat recht op met de voeten dicht bij elkaar. Het kind houdt beide handen uitgestrekt tegen elkaar. De rug van de handen is naar boven gericht. Boven op de handen worden 4 stokjes gelegd, die allemaal ongeveer dezelfde lengte hebben. Eén van de spelers roept 'start'.

Op hetzelfde ogenblik gooit de speler de 4 stokjes omhoog. Hij/zij draait ter plaatse 1 keer rond en probeert de 4 stokjes op de palm van de hand op te vangen. Daarbij worden de handen opnieuw tegen elkaar gehouden. Iedere speler krijgt 3 kansen.

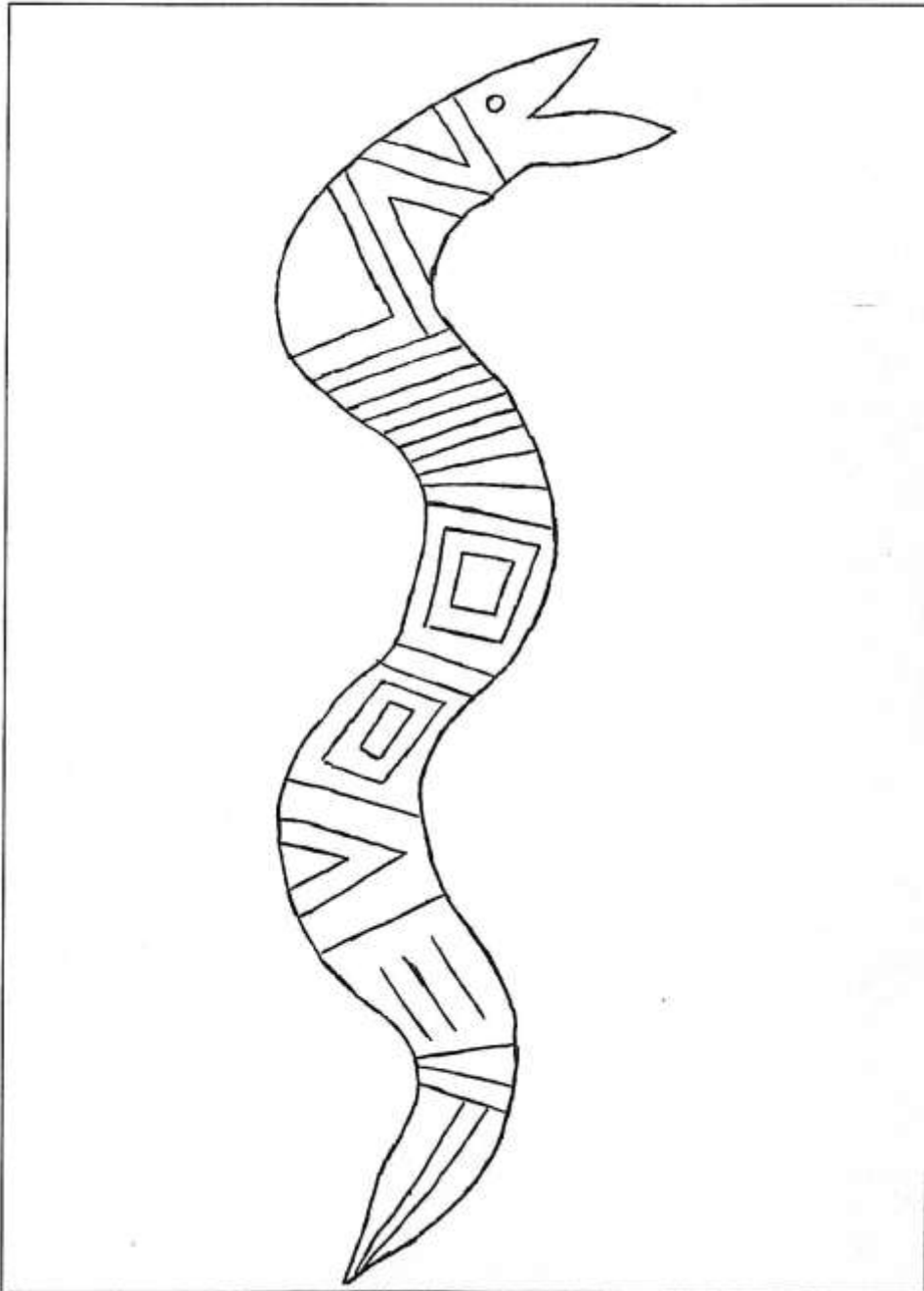
De persoon die de meeste stokjes vangt is de winnaar.

Indiaanse Ommedraai gekoppeld aan gemiddelden berekenen

Al spelend kan je de leerlingen leren op welke wijze ze gemiddelden moeten berekenen. Na de 3 pogingen van de Indiaanse Ommedraai, berekenen ze het gemiddelde van het aantal opgevangen stokjes = aantal opgevangen stokjes gedeeld door 3.

OPDRACHT OCEANIE

De oorspronkelijke bewoners van Australië, de Aboriginals, zijn grote kunstenaars. Ze versieren hun muziekinstrumenten en wapens met hele mooieteekeningen. Verschillende vlakken worden ingekleurd door kleine puntjes heel dicht bij elkaar te zetten. Het vraagt een beetje geduld, maar het resultaat is schitterend. Nu mag jij aan het werk. Vul onderstaande tekening van een slang, met verschillende gekleurde puntjes. Je mag gebruik maken van plakkaatverf en een fijn penseel of hele fijne stiften.

OPDRACHT AZIE

Kook een overheerlijk toetje uit Sri Lanka (Uit: Mijn wereld: Thuis)

Hiervoor heb je nodig:

- 1 kleine ananas
- 1 blikje gecondenseerde melk
- 250 gr. Suiker
- 1 kopje in water geweekte rozijnen
- 1 eetlepel citroensap
- 2 afgestreken eetlepels gelatine
- 2 eiwitten
- 1 theelepel vanille

En nu koken maar...

Doe het blikje melk in een pannetje water en laat het ongeveer twintig minuten koken (je kookt de melk dus *in het blik*). Laat dit dan enige uren afkoelen.

Schil de ananas en snijd die in kleine stukjes. Voeg er 125 gr. suiker bij en kook dit tot een jam. Zet ook deze apart om te laten afkoelen.

Giet dan, na het eerst geschud te hebben, het blikje melk leeg in een schaal. Klop de melk op tot ze stijf is. Voeg ondertussen geleidelijk de suiker erbij. (Het kloppen van de melk duurt ongeveer twintig minuten)

Los de gelatine op in een half kopje kokend water. Klop de eiwitten stijf.

Roer dan het citroensap door de opgeklopte melk. Doe ook het eiwit erbij en daarna achtereenvolgens de rozijnen, de opgeloste gelatine en de vanille.

Giet pas op het laatste moment de ananasjam erbij.

Laat het geheel, voordat je het serveert, opstijven in de koelkast.

TIPS

TIPS VOOR EN NA HET BEZOEK

Met de volgende tips kan u het bezoek aan het Speelgoedmuseum samen met de leerlingen grondig voorbereiden en naverwerken. We trachtten een zo groot mogelijke variatie aan te bieden. Zo bent u in de mogelijkheid om vakoverschrijdend te werk te gaan.

Algemeen

Als u een projectweek dient uit te werken, denk dan eens aan het 'spel en speelgoed'. Dit maakt deel uit van de leefwereld van de leerlingen. Ze beschikken reeds over de nodige kennis en ervaring hieromtrent. Het is boeiend en aangenaam om spelend taal te leren of wiskundeoefeningen te maken.

Muurkrant

Maak met de leerlingen gedurende een afgesproken periode een muurkrant. Op een groot prikbord kunnen de kinderen tijdschriftartikels, krantenknipsels, teksten uit boeken prikken die te maken hebben met de speel- en leefsituatie van kinderen uit andere werelddelen. Alvorens de informatie omhoog te hangen, kan deze door de betrokken leerling in een kringgesprek aan de medeleerlingen voorgesteld worden. De muurkrant kan ook gebruikt worden voor andere onderwerpen.

Benodigdheden: prikbord + duimspijkers

Tentoonstellingshoek

Werk in de klas een vaste tentoonstellingshoek uit. Een tafel, een prikbord en eventueel een vitrinekast vormen het vaste meubilair. De kinderen kunnen de medeleerlingen om beurt (bv. wekelijks veranderen) informeren omtrent een voorwerp uit een andere cultuur. Het kan tentoongesteld worden en foto's, tekeningen of geschreven anekdotes kunnen op het prikbord aangebracht worden en het geheel afmaken.

Interview

Laat leerlingen tijdens de les Nederlands/Taal met de hele klasgroep/in kleine groepjes een interview van een 10-tal vraagjes voorbereiden omtrent de kindertijd van een persoon, afkomstig uit een verland.

Mogelijke thema's die kunnen gebruikt worden:

- Wanneer spelen?
- Met wie spelen?
- Waarmee spelen?
- Hoe en waaruit speelgoed gemaakt?
- Hoe speel je een bepaald spel?
- Waar spelen?
- Groot verschil tussen speelgoed uit andere cultuur en het speelgoed bij ons?
- Spelen jongens en meisjes samen/apart, wel/niet met hetzelfde speelgoed?
- Enz....

Nodig, indien mogelijk, een persoon met een andere culturele achtergrond, uit naar de klas. De leerlingen kunnen dan zelf de nodige informatie verwerven.

Enquête

Leerlingen van de 3de graad kunnen zoals bij de vorige opdracht te werk gaan. De vraagjes kunnen handelen omtrent de vrijetijdsbesteding van kinderen in het algemeen. Op basis daarvan kunnen zij bij de lagere jaren klassikaal enquêtes gaan afnemen omtrent dit onderwerp. Het is heel handig om in kleine groepjes te werken.

Stellingenspel

Organiseer in de klas eens een gesprek omtrent de vooroordelen die bestaan over andere culturen.

Je kan in groepjes een aantal stellingen laten opmaken en deze voor het spel gebruiken.

Aanbrengmogelijkheden:

Schrijfronde

Op een groot blad staat bovenaan een stelling genoteerd. Iedereen schrijft daar zijn/haar commentaar bij. Dit wordt telkens klassikaal besproken.

Stickerparade

Op een groot blad staan verschillende stellingen geschreven. De leerlingen kleven een gekleurde sticker bij stellingen waarmee ze het eens zijn. Bespreek alles in klasverband.

Wanddiscussie

De leerlingen noteren hun reacties, meningen omtrent de stellingen op een groot blad papier. Dit hangt aan de muur. Bespreek met de hele klas de resultaten.

Knutselen

De leerlingen kunnen tijdens de les handvaardigheid met waardevol kosteloos materiaal zelf een stukje speelgoed maken.

Enkele voorbeelden zijn:

- kroonkurken met een tang naar binnen plooiën en gebruiken als bikkels
- een rond stuk karton en een tandenstoker kunnen dienst doen als tol
- een molentje kan gemaakt worden met een stokje, een blad papier en een tandenstoker
- knikkers kunnen uit klei gedraaid worden
- een bal wordt gemaakt met touw en lappen stof.

Samen met de leerlingen kan u hieromtrent een tentoonstelling uitbouwen. De andere klassen kunnen uitgenodigd worden om een kijkje te nemen.

Muzikale expressie

De leerlingen kunnen van thuis een stukje 'proper' afval meebrengen naar de klas. De vereiste is wel dat het een geluid kan voortbrengen, bijvoorbeeld een krakend stukje plastik-folie. Tijdens de les muziek gaan ze samen op zoek naar de verschillende geluiden. Laat hen geluid en ritme maken. Breng er zoveel mogelijk variatie in door hard, zacht, kort en lang te werk te gaan. Bouw een kort muzikaal stukje uit en vorm met de kinderen een waar speelgoedorkest.

Mogelijke afval-voorwerpen die kunnen gebruikt worden:

- glazen flesjes
- kroonkurken
- takjes
- aluminiumfolie
- plastik zakken
- tetra-flessen
- enz....

Wereldoriëntatie: maatschappij

De speelgoedwedstrijd

Materiaal

Knutselmateriaal voor groepjes van vier leerlingen.

Verloop

Eerste fase

De leerlingen werken in groepjes van vier. Met het knutselmateriaal moeten ze het beste stukje speelgoed ontwerpen dat ze kunnen bedenken; liefst één dat echt werkt. Het knutselmateriaal wordt verdeeld als volgt:

Groep 1 en 2 krijgen ieder een groot vel papier en vier potloden

Groep 3 en 4 krijgen ieder een groot vel papier, vier potloden, twee gommen en een pakje kleurpotloden.

Groep 5 krijgt een groot vel papier, vier potloden, twee gommen, een pakje kleurpotloden, vier vellen gekleurd papier, twee scharen, lijm.

Groep 6 krijgt een groot vel papier, vier potloden, twee gommen, een pakje kleurpotloden, vier vellen gekleurd papier, vier scharen, lijm, vier vellen gekleurd karton, stokjes, tandenstokers, een liniaal, een perforator, metaaldraad, glitter.

Het materiaal waarmee geknutseld wordt, kan verschillen afhankelijk van wat beschikbaar is. Het is wel belangrijk dat het materiaal ongelijk verdeeld wordt. Eén groepje krijgt veel meer dan alle anderen.

Als er meer dan zes groepjes zijn, krijgt ieder bijkomend groepje hetzelfde materiaal als groep 3 en 4.

Tweede fase

De leerlingen werken nu zo'n vijftien minuten aan hun speelgoed. Daarna kondigt de leerkracht aan dat ze nog tien minuten over hebben en er daarna een wedstrijd volgt om het beste stuk speelgoed te bekronen. Als de leerlingen bezwaar maken tegen de oneerlijke verdeling van het materiaal, kan de leerkracht uitleggen dat daarover later een klasgesprek volgt en dat ze hun best moeten doen met wat ze gekregen hebben.

Derde fase

Als de werktijd verstreken is, komen alle groepjes samen. Een verantwoordelijke per groepje toont het stuk speelgoed dat de groep ontworpen heeft.

Vierde fase

In de klasgroep worden de gevoelens omtrent de ongelijke verdeling van het materiaal besproken.

BRONNEN

BRONNEN

DE VROEDE E., & EELBODE, B., Spele weerom. Kinderspel van alle tijden. Pelckmans, Kapellen, 1986, 146 blz..

KROMHOUT VAN DER MEER, R., Mijn wereld. Kinderen thuis. Meulenhof Informatief bv., Amsterdam, 1982, 62 blz..

Red., Opvoeden tot Wereldburger. Deel 2. Bakermat Uitgevers, Mechelen, 1996, 261 blz.

Red., Aan zet! Bord-en tafelspelletjes uit de hele wereld. Kosmos-Z&K Uitgevers, Utrecht/Antwerpen, 1994, 159 blz.